

Virág Csaba építész Budavári Országos Villamos Teherelosztó épületének sorsáról.

A Magyar Építőművészek Szövetsége aggódva figyeli a napokban megjelent híreket Virág Csaba Budavári Országos Villamos Teherelosztó épületének sorsával kapcsolatban.

A nyilvánosságra került hírek szerint a Magyar Kormány mégis el kívánja bontani a sok vitát kiváltott emblematis budavári épületet, sőt a bontási munkálatok már meg is kezdődtek, és az épület belső, nem tartószerkezeti elemei már elbontásra is kerültek.

Az elmúlt 100 évben sok-sok olyan változás történt a világban és ezzel az emberi kultúrában, ami radikálisan megváltoztatta az életformánkat, világlátásunkat. A modern képzőművészet egykor radikális eszméi és művei ma a legsikeresebb múzeumok büszke darabjai, hatásuk életünk, vizuális látásunk minden területére kiterjed, sokszor olyan területeken is megjelenik, ami a többségben még ma sem tudatosodik. A modern építészet is egy ilyen komplex jelenség, ami elválaszthatatlan a XX. század történéseitől, és mint örökség jelen van a XXI. században is. Velünk van fizikai örökségként, de az építészeti gondolkozásba és látásmódba - más meghatározó elemek mellé beépülve - szellemi jelenségként is.

Meggyőződésünk, hogy az elmúlt száz év kiemelkedő minőségű építészeti művei éppúgy védendőek, mint az azt megelőző korok építészeti művei. Történelmünk szövetének sűrű, sokszor nehéz elemeit sem szabad nyomtalanul eltüntetni, mert azzal saját kulturális örökségünket csonkítjuk meg, elzárjuk kortársainkat ezen művek - és ezzel közelmúltunk - jobb megismerésének lehetőségétől, gyermekeinket, unokáinkat a mi nagyszüleink és szüleink életének, sorsának igaz megismerési lehetőségétől.

A II. világháború után, a rendszerváltás előtti időszakban megvalósult beruházások közül nem egy saját korát meghaladó minőségű épület, nemzetközi mércével mérve is magas építészeti minőséget képvisel, mely nemzeti örökségünk része.

Virág Csaba többszörös Ybl-díjas építész pályája a '60-as években indult és több, mint 50 évig dolgozott. Kijelenthetjük, hogy a modern magyar építőművészet egyik „legextravagánsabb fenegyereke” volt. Mindig új utakat keresett, munkássága példaértékű a mai napig. Egészen haláláig dolgozott és épp 5 éve halt meg.

A Budavári Országos Villamos Teherelosztó is a kor innovatív, előremutató – léptékében és tömegében kétségtelenül a Vár történeti hangulatához illeszkedő épület. A kor legfontosabb „Tanú-épületeinek” egyike – létrejött a háború utáni magyar építészettörténet meghatározó pillanata volt. Meggyőződésünk, hogy megtartása szükséges – új funkcióval való újjáélesztése és felújítása a mai kor technikai elvárásai szerint kötelező. Várhatóan új képében bizonyára sok ember számára érthető lesz építészeti kvalitása és különlegessége.

Ezért emeltük fel szavunkat és tettük közzé állásfoglalásunkat már 2016. 06. 11-én is a Budapest I. kerület, Nándor utca 5-7. szám alatti épület tervezett bontásával kapcsolatban és kértük a Kormányt, hogy függessze fel a bontással kapcsolatos döntés végrehajtását, adjon időt és lehetőséget arra, hogy az érdeklődők és érintettek lebonyolítsák azt az eszmecserét, ami egy ilyen jelentős, de megosztó épület esetén szükséges, hogy szakmai konszenzussal a háttérben tudja az épület az új, megfelelő funkcióját megtalálni, szolgálni.

Örömmel konstatáltuk akkor, hogy szakmai állásfoglalásunk eredményeként a Kormány 336/2016. (XI. 11.) Korm. rendelete nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánította a volt Országos Villamos Teherelosztó épület beruházását, és a Belügyminisztérium teljes létszámának elhelyezését célzó felújításáról, átalakításáról döntött vele kapcsolatban. Ez megnyugtató megoldásnak tűnt az épület hosszútávú értékőrző felújítására és hasznosítására vonatkozóan, és bízunk benne hogy a bontás végleg lekerült a napirendről.

Értetlenül konstatáltuk, hogy a Belügyminisztérium Kommunikációs Főosztályának napokban napvilágot látott levele szerint a Kormány 2018. október 24-én az épület bontásáról döntött. Nehezményezzük, hogy a korábbi konstruktív hozzáállás ellenére a döntést semmiféle szakmai párbeszéd és megkeresés nem előzte meg -- tudomásunk szerint a döntés sem került nyilvánosságra.

Nem vitatjuk, hogy az épület szerkezetei a karbantartás több évtizedes hiánya miatt, mára leromlottak, továbbá, hogy az épület speciális, 2007-ig ellátott eredeti funkcióját elvesztette, de nem értünk egyet azzal a döntéssel, hogy az épület más feladatra nem átalakítható, hogy a döntésnek nem volt alternatívája. Az épületet robosztus szerkezetei, kényelmes méretezése, nagyvonalú térkínálata alkalmassá teszik új funkció befogadására. Hasznosításával a XXI. századi fenntarthatósági szempontokat is szolgálnánk, kevesebb bontási törmelék, kisebb ökológiai lábnyom árán hozhatnánk létre értékes új funkciókat.

Ismételten arra kérjük a Kormányt, függessze fel a bontással kapcsolatos döntés végrehajtását, és álljon ki a 60-as 70-es évek modern építészetének értékei mellett. Ne teremtsen újabb precedenst Virág Csaba Budavári Országos Villamos Teherelosztó épületének bontásával az építész szakma és az örökségvédelem előtt arra, hogy semmibe veszi a rendszerváltás előtti korszak értékeit, múltunk és nemzeti kultúránk emlékeit.

Kérjük, adjon időt és lehetőséget arra, hogy az érdeklődők és érintettek lebonyolítsák szakmai és társadalmi eszmecseréjüket, és levonhassák a következtetéseiket, megfogalmazhassák értékorientált szakmai-társadalmi ajánlásaikat az épület további sorsára vonatkozóan.

A Magyar Építőművészek Szövetsége ennek érdekében felajánlja segítségét, tapasztalatát.

A MÉSZ ELNÖKSÉGE

Krizsán András DLA építész, elnök

Golda János építész, alelnök

Kerekes György építész, alelnök

Zoboki Gábor DLA habil. építész, alelnök

Kovács Csaba építész, elnökségi tag

Nagy Csaba építész, elnökségi tag

Pelényi Margit építész, elnökségi tag

Osskó Judit építész, elnökségi tag

Kováts András építész, elnökségi póttag

Vukoszávlyev Zorán PhD építész, elnökségi póttag